

Polyák Ildikó:

JAMES THURBER:

PREBLE UR MEGSZABADUL A FELESÉGÉTŐL

Preble ur pocakos, középkorú ügyvéd volt Scarsdale-ben. Mindig bolondította a titkárnőjét, hogy szökjön meg vele. "Szökjünk el együtt" - mondta diktálás közötti szünetekben. "Rendben" - felelte a nő. Egy esős hétfő délutánon, Preble ur a szokásosnál komolyabban gondolta a dolgot.

- Szökjünk meg együtt - javasolta.

- Rendben - mondta a titkárnő.

Preble megcsörgette zsebében a kulcsait és kinézett az ablakon.

- A feleségem boldog lenne, ha megszabadulna tőlem - mondta.

- Hajlandó lenne elválni? - kérdezte.

- Nem hinném.

A titkárnő nevetett:

- Akkor magának kéne megszabadulnia a feleségétől.

Preble ur szokatlanul csendes volt az aznap esti vacsoránál. Ugy félórával a kávézás után megszólalt, anélkül, hogy felnézett volna az ujságjából:

- Menjünk le a pincébe!

- Minek? - kérdezte könyvébe temetkezve az asszony.

- Ó, nem is tudom. Már nem járunk le a pincébe. Ugy, mint régen!

- Emlékezetem szerint, mi soha nem mentünk le - mondta Prebléné. - Nem borulna fel a lelki egyensúlyom, ha ezután se járnék le.

Preble néhány percig hallgatott:

- De ha már kértelek, nekem biztos sokat számít - kezdte.

- Mi ütött beléd? - kérdezte a felesége. - Hideg van odakinn és semmit se lehet csinálni.

- Összeszedhetnék néhány széndarabot, - szölt Preble: - és kitalálunk valami játékot.

- Nem akarom - mondta a nő. - Azonkívül, olvasok.

- Ide figyelj! - Preble ur felállt és fel-alájárkálva beszélt: tovább. - Miért nem jössz le a pincébe? Lent is olvashatsz, ha ez a probléma.

- Nincs elég világos és különben is, nem fogok lemenni. Jobb, ha beletörődsz!

- A mindent! - morcogott Preble, a szőnyeg szélét rugdosva. - Más feleség lemegy a pincébe. Miért pont te nem akarsz semmit csinálni? Holtfáradtan érek haza az irodából és te még a pincébe se jössz le velem. Az égbe is - nincs messze - nem moziba hívtalak!

- Nem akarok menni! - kiáltotta Preble-né.

A férje leült a kanapé szélére.

- Rendben, rendben - hajtogatta. Felkapta az ujságot.

- Legalább hagynád, hogy kifejtsem. Ez - afféle meglepetés.

- Befejeznéd végre ezt a témát? - kérdezte Preble aszszony.

- Nézd, - ugrott fel hirtelen a férfi - elárulhatom az igazságot, a sok mellébeszélés helyett. Meg akarok szabadulni tőled, hogy feleségül vehessem a titkárnőmet. Van valami rossz ebben? Naponta előfordul. A szerelmet nem lehet feltartóztatni ...

- Ezt már megbeszéltük - szólt a nő. - Nem kívánom ujrakezdeni.

- Csak azt akartam, hogy tisztán lásd a helyzetet. De neked mindent szó szerint kell vened. Istenem, azt hiszed, hogy tényleg le akartam menni és valami ostoba játékba kezdeni?

- Egy percre se gondoltam - mondta Preble-né. Elejétől fogva tudtam, hogy el akarsz ásni lenn.

- Most mondod - miután én elárultam. De sohasem jutott volna eszedbe, ha nem beszélek.

- Nem elmondtad, hanem én szedtem ki belőled - folytatta. - Különben is, én mindig két lépéssel előre tudom, hogy mire gondolsz.

- Egy kilométeren belül se vagy - vágott vissza a férj.

- Tényleg? Már abban a pillanatban tudtam, hogy meg akarsz ölni, amikor beléptél a házba ma este - szólt és mereven bámult a férjére.

- Na, ez azért már tulzás - mondta Preble, meglehetősen bosszusan. - Semmit se tudtál. Utóvégre, nekem is csak néhány percre jutott eszembe.

- De tudatalatt benned volt. Gondolom, az a kis akta-kukac nő bujtett fel.

- Nem kell gunyolódnod. Rajta kívül még számos emberem van ilyen munkára. Ő semmit sem tud erről. Nem avattam be. Azt akartam neki mondani, hogy elutaztál látogatóba a barátaidhoz és ott leestél egy szikláról. Azt szeretné, ha elválnék tőled.

- Nevetséges. Ez nevetséges. Eláshatsz, de nem vagyok hajlandó válni.

- Tudja! Megmondtam neki. Azaz - azt mondtam, hogy soha nem válhatok el.

- Óh, valószínűleg azt is közölted vele, hogy elföldelsz.

- Nem, ez nem igaz - tagadta Preble, méltóságteljesen. - Ez ránk tartozik. Egy léleknek se árultam volna el soha.

- Elpletykáltad volna az egész világnak, ne hazudj - mond Preble-né. - Ismerlek.

A férfi kifujta a füstöt és felsóhajtott:

- De jó lenne, ha már a föld alatt lennél és vége volna ennek az egésznek.

- Nem gondolsz arra, hogy elkapnak, te örült? Az ilyeneket mindig elfogják. Mért nem mész aludni? Csak felbosszantod magad ilyen semmisségen.

- Nem fekszem le - szólt Preble ur határozottan. - El foglak ásni a pincében. Elszántam magam. Nem tudom, hogy fejezhetném ki magam világosabban.

- Hallgass, - kiáltott fel az asszony és ledobta a könyvét - elégedett leszel és befogod végre a szádát, ha lemegyek a pincébe? Lesz már végre egy kis nyugalom, ha lemegyek a pincébe? Akkor békén hagysz?

- Igen - felelte Preble. - De te elrontod az egészet ezzel a viselkedéssel.

- Persze, én mindent elrontok. Épp egy fejezet közepén hagyom abba az olvasást. Sose fogom megtudni a végét - de ez neked semmi.

- Én akartam, hogy olvasd ezt a könyvet? - kérdezte Preble. Kinyitotta a pinceajtót. - Tessék, te menj előre.

- Brrr - borzongott meg az asszony lefelé menet. - Hideg van itt! Gondolhattad volna, ebben az évszakban! Más férj nyáron temette volna el a feleségét.

- Nem lehet az ilyesmit időzíteni - mondta Preble ur. - Csak késő ősszel szerettem meg ezt a lányt.

- Más már régen beleesett volna. Évek óta ott van. Mért pont te engedsz minden férfit magad elé? Jézusom, itt kosz van! Mi van a kezében?

- Ezzel a lapáttal akartalak fejbe vágni - szólt Preble.

- Igen? Hát, erről mondj le. Épp itt, mindennek a kellős közepén akarod hagyni ezt a bizonyítékot, hogy az első, itt szaglászó detektív megtalálja? Menj fel az utcára és keress valami vasdarabot - valamit, ami nem a tied.

- Igazad van - egyezett bele Preble ur. - De nem találok semmit az utcán. A nők azt hiszik, hogy mindenhol van vasdarab.

- Ha jó helyen keresel, találsz - mondta a feleség.

- És ne maradj sokáig. Meg ne állj a trafiknál! Nem akarok ebben a hideg pincében állni egész éjjel a fagyhaláláig.

- Rendben - indult el Preble ur. - Sietek.

- És csukd be az ajtót magad mögött - kiabált utána Preble-